

ΑΡΧΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡ. ΕΜΜ. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗ

ΕΤΟΣ 37ον (1957)
ΤΟΜΟΣ 37ος

ΤΕΥΧΟΣ Β'
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

ΤΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ *

Ἰπὸ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΩ. ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ

Ὅλαι αἱ χώραι ἠναγκάσθησαν ν' αὐξήσουν τὴν φορολογίαὶν των εἰς τὸ ἔπακρον διὰ ν' ἀντεπεξέλθουν εἰς τοὺς δαπανηροὺς ἐξοπλισμοὺς των, τὴν ἐπινη-
ξημένην παροχὴν κοινωνικῆς προκοῆς καὶ ἰδίως εἰς τὴν συγκρότησιν τῆς
οικονομίας των ἐπὶ νέων βάσεων. Ἡ ὑπερβολικὴ ὁμως αὕτη αὐξήσις
παντοῦ σοβαρὰς ἀντιδράσεις καὶ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ προσδίδῃ εἰς
λογίαν ὁλονὸν καὶ περισσότερον ταμειευτικὸν χαρακτήρα, εἰς βάρος
στικῆς τῆς ιδιότητος.

Παρ' ἡμῖν ἡ ὕψωσις τῆς φορολογίας ὑπερέβη πᾶν ὄριον, διὰ τοῦτο αὕτη
δὲν καλύπτονται μόνον αἱ νέαι αὗται ὀργανικαὶ ἀνάγκαι τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ
καὶ διότι, μετὰ τὸν πόλεμον, ἐπεκράτησε ἡ ἀφελὴς γνώμη, ὅτι εἶναι
ν' ἀντιμετωπίζεται καὶ πᾶσα ἄλλη ἑκτακτος δημοσία δαπάνη διὰ προ-
ἐπιπτώσεως ἐπὶ τῆς ὑφισταμένης φορολογίας.

Διὰ τοῦτο τὸ ἔκ τῆς φορολογίας βάρος καὶ ὁ τρόπος τῆς κατανομῆς του
ἀντιτίθεται εἰς τὰς γενικωτέρας κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς μας ἐπιδιώξεις,
ἀποτελεῖ φραγμὸν καθὲ ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, δυσχεραίνει τὰς παραγωγικὰς
ἐπενδύσεις καὶ καθιστᾷ προβληματικὴν τὴν οἰκονομικὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς
χώρας, διὰ τὴν ὁποίαν διετέθη ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἐξωτερικῆς βοηθείας, ἡ
ὁποία ὑπερέβη τὰ δύο καὶ ἥμισυ δισεκατομμύρια δολλάρια, καὶ διὰ τὴν ὁποίαν
εἰς τόσας θυσίας ὑπεβλήθη καὶ ὑπαβάλλεται ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Πέραν τούτου, τὰ ὑπερβολικὰ ποσοστὰ τοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος -
ἀνώτερα τῶν ἰσχυόντων εἰς οἰκονομικῶς ἄλλην χώραν - συντελοῦν εἰς τὴν ἀπό-
κριψιν τῶν περισσotέρων εἰσοδημάτων, οὕτως ὥστε ὁλόκληρον τὸ ἔκ τῆς φο-
ρολογίας βάρος ἐπιτίπτει μόνον ἐπὶ τῶν ἐμφανῶν μεγάλων εἰσοδημάτων, τὰ

* Ὁμιλία εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἑταιρείαν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν (19 Φε-
βρουαρίου 1957),

όποια είναι ελάχιστα, και ιδίως επί των εισοδημάτων της μεσαίας τάξεως, τα όποια αποκορύπτονται δυσκολώτερα.

Αι πρό τινων ήμερών εξαγγελθείσαι μεταρρυθμίσεις, μολονότι διέπονται από ώρισμένας όρθας κατευθύνσεις, ελάχιστα άνεκοφίσαν την ύφισταμένην επιβάρυνσιν και δέν μετέβαλαν καθόλου τας γενικωτέρας δυσμενείς συνεπείας της φορολογίας.

Θά προσπαθήσω ήδη, στηριζόμενος εις έπίσημα μόνον δεδομένα, νά δικαιολογήσω μέ αριθμούς και συγκεκριμένα παραδείγματα τούς λόγους, οι όποιοι μέ ώδήγησαν εις τά γενικά αυτά συμπεράσματα.

Ή γενική επιβάρυνσις του έθνικου μας εισοδήματος ποικίλλει αναλόγως διαφόρων ύπολογισμών. Κατ' άλλους φθάνει τά 29%, έν τή εκθέσει όμως του προϋπολογισμού περιορίζεται εις 22,53%. Ή κατά τόν έπίσημον τούτον ύπολογισμόν επιβάρυνσις δέν φαίνεται υπερβολική. Έάν όμως λάβωμεν ύπ' όψιν τó πραγματοποιούμενον εξαιρετικά χαμηλόν μέσον εισόδημα και ότι όλοι οι άμμοι φόροι, μαζί μέ ένα μεγάλο μέρος των έμμέσων, καταβάλλονται από ένα εξαιρετικώς περιωρισμένον μέρος του πληθυσμού, επί του όποιου στηρίζεται όλόκληρος σχεδόν ή οικονομική δραστηριότης της χώρας, φαίνεται άμέσως πόσον καταθλιπτικόν είναι τó εκ της φορολογίας βάρος και διατί δύναται νά όδηγήσῃ τήν οικονομίαν μας εις πλήρη αποτελμάτωσιν.

Είς τήν εισηγητικήν εκθεσιν του τελευταίου προϋπολογισμού αναφέρεται ότι διά του ένιαίου απηλλάγησαν του φόρου ώρισμένα μικρά εισοδήματα και έμειώθη ή επιβάρυνσις των μέσων εισοδημάτων, ως εκ τούτου δέ ότι ήλαττώθη τó εκ της φορολογίας τó εισόδηματς βάρος.

Άνεξαρτήτως της άκριβείας του, ό τοιοῦτος ύπολογισμός θά είχε πραγματικήν σημασίαν μόνον, εάν διά του ένιαίου διηυρύνετο ή περιωρισμένη βάση επί της όποιας στηρίζεται ή φορολογία επί του εισοδήματος. Ή βάση όμως αύτη, όχι μόνον δέν διηυρύνθη, αλλά περιώριστη ακόμη περισσότερο, αφού - όρθως άλλωστε - εξηρέθησαν του φόρου τά μικρά εισοδήματα. Έάν δέ λάβη κανείς ύπ' όψιν τού ότι κατά τó 1955) 56 ύπεδλήθησαν 200.138 δηλώσεις έν δλω, αι όποιαι άφορούν εισόδημα 400.000 άτόμων τó πολύ, φαίνεται άμέσως ότι όλόκληρον τó εκ της φορολογίας τó εισόδηματς βάρος έπιπίπτει επί του 5% του πληθυσμού της χώρας.

Ύποστηρίζω λοιπόν ότι, εις τόν περιορισμόν της στενής βάσεως, επί της όποιας έστηρίζετο ανέκαθεν ή άμμος φορολογία παρ' ήμιν, συνετέλεσεν ή άκαιρος εισαγωγή του ένιαίου φόρου, περί της θά όμλήσω κατωτέρω, και αι πάσης φύσεως φορολογικαι άπαλλογαί και εξαίρέσεις, αι όποια δίδουν άφορμήν εις υπερβάσεις και καταχρήσεις μεγάλης εκτάσεως.

Διά τούτο, τó μεγαλύτερον μέρος των εισπράξεων της φορολογίας προέρχεται από τόν δεκατομόν των έμφανών μόνον εισοδημάτων, επί των όποιων έπιπίπτει άρπακτικώς ό φόρος. Ή τκαύτη κατάστασις ένίσχυσε τήν ύφιστα-

μένῃν τάσιν τῆς ἀποκρύψεως τῶν εἰσοδημάτων καὶ ἡ φοροδιαφυγὴ ἤρχισεν ἀτυχῶς νὰ θεωρηταί ὡς ἄμυνα νομίμου συμφέροντος καὶ ἔπαυσε νὰ συνειδητοποιηταί ὡς ἔγκλημα.

Ἡ ἐπικίνδυνος ἔκτασις τὴν ὁποίαν ἔλαβε ἡ φοροδιαφυγὴ εἶναι ἐμφανής. Ἐπὶ συνόλου 200.000 δηλώσεων κατὰ τὴν χρῆσιν 1955) 56, 57 ἄτομα ἐδήλωσαν εἰσόδημα 1.000.000-1.500.000, 17 1.500.000-2.000.000 καὶ 16 εἰσόδημα ἄνω τῶν ποσῶν τούτων.

Ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς φαίνεται ὅτι ἐκ τῶν πολυτελῶς ἢ ἀνεπὶκύματα διαβιούντων εἰς ὀλόκληρον τὴν χώραν, μόνον 90 ἄτομα δέχονται ὅτι διαθέτουν εἰσόδημα μεγαλύτερον τῶν 30.000 δραχμῶν κατὰ μῆνα! Ὅταν δὲ ληφθῇ ὑπ' ἑξίν ὅτι ἐκ τοῦ συνόλου τῶν 787 ἑκατ., τὰ ὁποῖα εἰσπράχθησαν κατὰ τὸ 1955) 56 τὰ 500 ἑκατ. περίπου κατεβλήθησαν ἀπὸ τοὺς δηλώσαντας εἰσόδημα κάτω τῶν 400.000 δραχμῶν, προκύπτει τὸ ἀναμφισβήτητον συμπέρασμα ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος ἐπιπίπτει ἐπὶ τῶν μικρῶν καὶ μεσαίων εἰσοδημάτων.

Παρὰ τὴν σχετικῶς περιωρισμένην ταμιακὴν ἀπόδοσιν τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος, ἡ ὁποία δὲν ὑπερέβη τὰ 787 ἑκατ. διὰ τὴν χρῆσιν 1955) 56, τὰ ποσοστὰ μὲ τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνονται ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ εἰσόδηματα - μικρὰ καὶ μεγάλα - ὑπερβαίνουν κατὰ πολὺ τὰ ποσοστὰ μὲ τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνονται εἰς οἰανδήποτε ἄλλην χώραν τοῦ κόσμου, μὴ ἐξαιρουμένης ἐν πολλοῖς οὐδ' αὐτῆς τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἡ ὁποία θεωρεῖται ὡς ἡ βαρύτερον φορολογουσα τὸ εἰσόδημα χώρα.

Τοῦτο ἄλλωστε διαπιστοῦται ἀπὸ τὸν δημοσιευθέντα πίνακα εἰς τοὺς Financial Times τῆς 23ης Νοεμβρίου 1956, ὁ ὁποῖος ἀναγράφει τί ἀπομένει εἰς ἕκαστον φορολογούμενον, εἰς τὰς κυριώτερας χώρας, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀναλογούντος εἰς τὸ εἰσόδημά του φόρου. Εἰς τὸν πίνακα τούτον προσέθεσα καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἀναλογίαν. (Βλ. τὸν πίνακα εἰς τὸ τέλος).

Τὸ ὑψηλὸν φορολογικὸν ποσοστὸν, τὸ ὁποῖον βαρύνει τὰ μεγάλα εἰσοδήματα εἰς τὰς ἄλλας χώρας, εἶναι πολὺ μικρότερον, ἀφ' ὅ,τι φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, λόγῳ τῶν ἀνταγωνιζομένων ἐκπτώσεων.

Εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας π.χ., ἐκτὸς τοῦ ἐλαχίστου ὅριου συντηρήσεως, τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικότητα περισσότερον παρ' ὅσον τοῦτο ἀνταποκρίνεται παρ' ἡμῖν, παρέχεται εἰς τὸν φορολογούμενον κατ' ἀποκοπὴν ἑκπτώσεως 10% διὰ τὰ λοιπὰ τοῦ ἔξοδα. Τοῦ παρέχεται ἑμὺς τὸ δικαίωμα νὰ παρατηρήσῃ τῆς παγίας ἐκπτώσεως, καὶ νὰ ζητήσῃ ὅπως ἐκπνεύσῃ τὸ εἰσόδημά του: τὰ πάσης φύσεως ἀσφάλιστρα τὰ ὁποῖα καταβάλλει, αἱ εἰσοφοραὶ τοῦ διὰ φιλανθρωπικῶς σκοποῦς, αἱ παρ' αὐτοῦ πληρωθέντες φόροι καὶ τόκοι προσωπικῶν τοῦ δανείων, τὰ ἔξοδα βαρυντικῆς καὶ φαρμακευτικῆς περιθάλψεως, αἱ δαπάναι διὰ περίθαλψιν τῶν τέκνων, αἱ ἐνδεχόμεναι ἀπαύσεις

ή κλοπαί και τὰ ἔξοδα εἰς τὰ ὅποια ὑποβάλλεται διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του. Αἱ ἐκπτώσεις αὗται δὲν δύνανται νὰ ὑπερβούν τὸ ποσὸν τῶν \$ 5.000 (Δραχ. 150.000) διὰ τὸν ὑποβάλλοντα χωριστὴν δηλῶσιν καὶ τῶν \$ 10.000 (ἢ Δραχ. 300.000) διὰ τὸν ὑποβάλλοντα κοινὴν δηλῶσιν μετὰ τῆς συζύγου του. (An Introductory Analysis of Economics P. A. Samuelson).

Ἀντιθέτως παρ' ἡμῖν, ὅχι μόνον αἱ ἀναγνωριζόμεναι ἐκπτώσεις δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ καὶ ἡ φορολογικὴ κλίμαξ σχετικῶς μόνον ἔχει σημασίαν. Διότι, ἐκτὸς τῆς κλίμακας, τὸ εἰσόδημα ἐπιβαρύνεται ἀναλόγως τῆς προσελεύσεώς του καὶ μὲ 8% ἐπὶ τοῦ καταβαλλομένου φόρου διὰ σεισμοπλήκτους, μὲ 3% ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος διὰ πρόσθετον φόρον οἰκοδομῶν ἢ κινητῶν ἀξιών, 3% φόρον ὑδρεύσεως καὶ 1,5% τέλη χαρτοσήμου.

Ἡ ἐπιβάρυνσις ἑμῶς δὲν σταματᾷ ἐδῶ. Ὁ φορολογούμενος ὑποβάλλεται καὶ εἰς ἄλλην ὑποχρέωσιν. ἡ ὅποια, παρὰ τὸν ταμιακὸν τῆς χαρακτῆρα, δὲν παύει νὰ εἶναι βαρυντικὴ, διότι περιρρίζει εἰς τὸ ἔπακρον τὰ χρηματικὰ μέσα τὰ ὅποια ἀπομένουν εἰς τὸν φορολογούμενον ἐντὸς τῆς αὐτῆς χρονικῆς περιόδου. Χάρης εἰς τὴν καταπληκτικὴν ἐπινόησιν τῆς προκαταβολῆς τοῦ φόρου διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ὁ φορολογούμενος ὑποχρεοῦται — ἐντὸς τῆς αὐτῆς χρήσεως — ἐκτὸς τοῦ ὀφειλομένου φόρου, νὰ καταβάλῃ καὶ τὰ 75 % αὐτοῦ ἔναντι τῆς ὑποτιθεμένης ὀφειλῆς του ἐπὶ εἰσοδήματος, τὸ ὅποιον εἶναι ἄγνωστον ἔαν καὶ ἐν τίνι μέτρῳ θὰ πραγματοποιηθῇ. Ὁ φορολογούμενος ἔχει βέβαια τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀχρεωστήτως καταβληθέντων, ἀλλὰ μετὰ ποίας δι' αὐτὸν συνεπείας καὶ πότε; Παραβιάσθῃ οὕτω ἀδυστάτως καὶ παρ' ὅλας τὰς δυσμενεῖς τῆς συνεπείας ἡ θεμελιωδεστέρα ἀρχὴ τῆς φορολογίας, ἡ ὅποια προϋποθέτει τὴν πραγματοποίησιν εἰσοδήματος διὰ νὰ τὸ φορολογήσῃ.

Λυποῦμαι διότι ὁ χρόνος τὸν ὅποιον διαθέτω δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερον. Νομίζω ἑμῶς ὅτι ὅσα ἀνέφερα ἀρκούν νὰ καταδείξουν τὸ ὑπερβολικὸν ἐκ τῆς ἀμέσου φορολογίας μας θάρος καὶ νὰ χαρακτηρίσουν τὴν προχειρότητα μὲ τὴν ὅποιαν συνετάχθησαν αἱ ἱσχύουσαι διατάξεις. Ὅσοι δὲ γνωρίζουν ὅτι οἱ δηλοῦντες ἂνω τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου εἰσόδημα, ἀποδίδουν μόνον 76 ἑκατ. εἰς τὸν προϋπολογισμὸν, δικαιῶνται νὰ πιστεύουν ὅτι τὰ ὑπερβολικά ποσοστά, τὰ ὅποια ἀναγράφονται εἰς τὴν κλίμακα διὰ τὰ μεγάλα εἰσόδημα, ἀναφέρονται μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ριφθῇ κάποιον κόκκαλο εἰς τὴν δημαγωγίαν.

..

Φοβοῦμαι ὅτι οἱ ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως κίνδυνοι δὲν λαμβάνονται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, διότι, πέραν ὠρισμένων μέτρων ἐναντίον τῆς φοροδιαφυγῆς, δὲν φαίνεται νὰ μᾶς ἀπασχολοῦν ἄλλως αἱ συνέπειαι τῶν.

Εἶναι βέβαια δυνατόν νὰ περιορισθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ φοροδιαφυγή, ὥστε τὸ ἐκ τῆς φορολογίας θάρος νὰ μὴ ἐμπίπτῃ μόνον ἐπὶ τῶν ἐμφανῶν

εἰσοδημάτων. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀρκεῖ, διότι ἐὰν ὁ βαρύνων τὰ εἰσοδήματα καὶ κέρδη φόρος ἐξακολουθήσῃ νὰ ὑπερβαίνει τὸν φόρον μὲ τὸν ὁποῖον βαρύνονται ταῦτα εἰς τὰς οἰκονομικῶς προηγμένας χώρας, τὴν φοροδιαφυγὴν θὰ ὑποκαταστήσῃ ἀποδημία τῶν κεφαλαίων. Ἡ δὲ ἀποδημία τῶν κεφαλαίων εἶναι ἀδύνατον ν' ἀντιμετωπισθῇ, ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη, δι' ἀστυνομικῶν μέτρων, διότι ἡ ἀνάγκη τῶν πραγμάτων συντόμως θὰ μᾶς ἐπιβάλλῃ μεγαλυτέραν καὶ τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τῆς κυκλοφορίας τοῦ χρήματος.

Ἡ βαρυτέρα ἐξ ἄλλου φορολογία καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν προσέλκυσιν ξένων κεφαλαίων. Ἄνευ ἐξαιρετικῶν οἰκονομικῶν ἐπιδαρύνσεων ἢ χωρὶς τὸ ἀντάλλαγμα τῆς μερικτῆς τοῦλάχιστον φορολογικῆς ἀπαλλαγῆς. Αἱ φορολογικαὶ ὅμως ἐξαίρεσεις ὄχι μόνον ἀποτελοῦν πηγὴν τῶν γνωστῶν εἰς ὅλους μας ὑπερβασίων καὶ καταχρήσεων, ἀλλὰ καί, ὅταν παραχωροῦνται εἰς ἄλλοδαπούς, συνεπάγονται διαφορὰν μεταχειρίσεως μεταξὺ τῶν ἡμεδαπῶν καὶ τῶν ἀπενδυσμένων εἰς τὴν χώραν κεφαλαίων. Ἡ ταύτη διαφοροποίησις, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τῆς συνεπειῶν, εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸ συναλλαγματικὸν ἀδιέξοδον, εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς ὠδήγησε ἀνάγκος πολιτικὴ τὸ 1926-1930.

Ἐὰν δὲν ἐφειδόμεν τοῦ χρόνου, θὰ ἦτο εὐκόλουν νὰ ἐξακολουθήσω ἐπὶ μακρὸν ἀκόμη τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν περιπτώσεων τῆς καταφανοῦς ἀντιθέσεως τῆς φορολογικῆς μας πολιτικῆς, πρὸς τὰς γενικωτέρας οἰκονομικάς καὶ κοινωνικάς μας ἐπιδιώξεις.

*Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἰσχύον σύστημα, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ ἐνιαῖος θεωρεῖται μίᾳ ἀπὸ τὰς καλυτέρας φορολογικὰς μεθόδους, ὅταν στηρίζεται εἰς τὴν ὑπαγωγὴν ὅλων ἀνεξαίρετως τῶν εἰσοδημάτων εἰς τὴν αὐτὴν φορολογικὴν κλίμακα, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ φορολογητέου εἰσοδήματος ἔκπτωσην ἐνὸς κατωτάτου ὅριου διαβιώσεως καὶ τὴν ἔκπτωσην τῶν νομίμως ἀποδεικνυμένων δαπανῶν τοῦ φορολογημένου διὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἐπαγγέλματός του ἢ τὴν συντήρησιν τῆς περιουσίας του. Προϋποθέτει, κατὰ συνέπειαν, ὑψηλὸν βιωτικὸν ἐπίπεδον, μακρὰν φορολογικὴν παράδοσιν καὶ φοροτεχνικάς ὑπηρεσίας καλῶς ὀργανωμένας, εἰς τὰς ὁποίας παρέχονται ὅλα τὰ μέσα διὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἀπαιτουμένων στοιχείων καὶ τὴν παρακολούθησιν τῶν διαμορφωμένων εἰσοδημάτων. Διὰ τοῦτο, ἐφαρμόζεται ἐπιτυχῶς μόνον εἰς οἰκονομικῶς ἰσχυρὰς χώρας.

Ἀνάλογοι προϋποθέσεις δὲν ὑφίστανται παρ' ἡμῶν. Ἡ οἰκονομία μας εὐρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸ ἀρχικὸν στάδιον τῆς ἀνασυγκροτήσεως καὶ ὥς ἐκ τούτου καθίσταται ἀναγκαία ἡ διαφοροποίησις τοῦ ἐπιβαλλομένου φορολογικοῦ βάρους εἰς τὸ εἰσόδημα, ἀναλόγως τῆς πηγῆς ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέρχεται, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν μικρῶν εἰσοδημάτων. Αὐτὸς εἶναι ἄλλωστε ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἰσχύων νόμος, ἄλλα τῶν πραγματοποιημένων εἰσοδημάτων φορολογεῖ διαφορετικὰ καὶ ἄλλα ἐξαιρεῖ τοῦ φόρου ὀλιγῶς ἢ μερικῶς. Αἱ ἀναγνωριζόμεναι ἔκπτώσεις θεωρητικὴν μόνον ἀξίαν

έχουν και δέν διαθέτομεν ακόμη έπαρκή μέσα διά τήν σύλληψιν ολοκλήρου τής φορολογητέας ύλης. Ἡ εφαρμοσθεῖσα, κατά συνέπειαν, μέθοδος οὐδέν τὸ κοινὸν - πλὴν τῆς ὀνομασίας - ἔχει μὲ τὸν ἐνιαῖον φόρον.

Ἡ ὀρθότερα φορολογικὴ πολιτικὴ δέν συνίσταται εἰς τὴν ἀπαμίμησιν αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς μεθόδου ἐπειδὴ ἐπέτυχε ἄλλου. Ἡ ἀποτελεσματικωτέρα φορολογικὴ ἀπόδοσις καὶ ἡ δικαιότερα ἐπίπτωσις τοῦ φορολογικοῦ βάρους δέν ἐξαρτῶνται ἀπὸ συστήματα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς συνθήκας τὰς ὁποίας δημιουργεῖ ἡ ἰδιωτικὴ ἐκάστης οἰκονομία, ἡ σύνθεσις τῶν διαμορφωμένων εἰσοδημάτων, αἱ γενικώτεροι οἰκονομικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἐπιδιώξεις μιᾶς χώρας καὶ ἡ ἐν γένει δημοσιονομικὴ τῆς κατάστασις.

Ἡ φορολογία μας οὐδένα τῶν σκοπῶν τούτων ἐξυπηρετεῖ καὶ αἱ συνεχεῖς μεταβολαί, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον τελευταίως χώραν, ἐπέφεραν σοβαρὰς οἰκονομικὰς διαταραχὰς καὶ ἐπελάγωσαν τὰς φοροτεχνικὰς μας ὑπηρεσίας.

Δέν θὰ ληρμονήσω τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμε ὁ ἐπίλογος τῆς ἐκθέσεως ἐνὸς ἀντιπροσώπου μεγάλῃς ἀλλοδαπῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ ἑποῖα ἔχει ἐργαστάσιον εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ ξένος αὐτὸς περιώδευσε τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλας χώρας τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, διὰ νὰ μελετήσῃ τοῦ θὰ συνέφερε νὰ μετατεθῇ τὸ ἐργαστάσιον τῆς ἐπιχειρήσεώς του, ἐάν αἱ περιπτώσεις τὸ ἐπέβαλλον. Ἐκθέτων τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ἐπαρουσίαζε κάθε χώρα, ξεύρετε τοῦ καταλήγει: "Ὅτι «πάντως ἡ Ἑλλὰς ἀποκλείεται» διὰ διαφόρους λόγους, τοὺς ὁποῖους δέν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπαναλάβω, «ἰδίως ὅμως διὰ τὴν βαρυτάτην καὶ ἀσταθὴ φορολογίαν τῆς, ἡ ὁποῖα καθιστὰ ἀδύνατον οἰονδήποτε οἰκονομικὸν ὑπολογισμόν»!

Προτοῦ ἐπανέλθω εἰς τὸ θέμα μου, ὀφείλω νὰ προσθέσω ὅτι αἱ ἐπι κρίσεις - ὅταν δέν ἔχουν τὸν χαρακτήρα πολιτικοῦ ἐλέγχου - πρέπει νὰ συνδυάζωνται ἀπὸ τὰς ἀναγκαῖας ὑποδείξεις. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ λοιπὸν νὰ σὰς ἀπασχολήσω μὲ αὐτὰς ἐπ' ὀλίγον ακόμη.

Ριζικαὶ μεταβολαὶ δέν νομίζω ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπέλθουν εἰς τὴν ἡμετέραν φορολογίαν, ἐάν δέν μελετηθοῦν ἐπισταμένως αἱ συνέπειαι τῶν ἐπὶ τῆς οἰκονομίας μας καὶ πρὸ τῆς ἀναγκαῖας διαρρυθμίσεως, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ὑποστῇ ἡ ἡμετέρα φορολογία, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐν ὅψει τῆς, κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, συμμετοχῆς μας εἰς τὴν ἐλευθέραν ζωὴν, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ δημιουργηθῇ μετὰ τὰς πρὸ τινων ἡμερῶν ὑπογραφείσας συμφωνίας περὶ κοινῆς ἀγορᾶς, μεταξὺ τῶν ἑξ δυτικῶν χωρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ ἐπιπέσῃ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἐκ τῆς ἡμετέρας φορολογίας βάρους, ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρων.

Ἐπειδὴ ὅμως δέν δίδεται νὰ συνεχισθῇ ἀνευ γενικωτέρων κινδύνων ἢ ἐκ τῆς ἡμετέρας φορολογίας καταθλιπτικὴ ἐπιβάρυνσις, πρέπει νὰ ἐπωφε-

ληθούν τῆς σχετικῆς δημοσιονομικῆς ἀνέσεως, τὴν ὁποίαν μᾶς παρέχει ἡ ἐκτέλεσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς παρελθούσης χρήσεως καὶ ὁ συντηρητικώτατος τρόπος τοῦ ὑπολογισμοῦ ὠρισμένων ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1957, διὰ τὰ λάβωμεν ὠρισμένα μέτρα, οὕτως ὥστε ἡ φορολογία νὰ παύσῃ νὰ ἀντιστρατεύεται τὴν γενικωτέραν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν μας πολιτικὴν καὶ ἡ καταπολέμησις τῆς φοροδιαφυγῆς νὰ μὴ στηρίζεται μόνον ἐπὶ ποινικῶν διατάξεων, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶν κυρώσεων. Πρὸς τοῦτο ἐπιβάλλεται:

Πρῶτον, ἡ ἐπιβάρυνσις τὴν ὁποίαν ὑφίστανται εἰσοδήματα καὶ κέρδη νὰ μὴ ἀφίσταται ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὑφίστανται εἰς τὰς οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας, λαμβανόμενων ἐνίοτε ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν συνθηκῶν, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματος καὶ τὸ ὑφιστάμενον βιωτικὸν ἐπίπεδον.

Δεύτερον, ἡ κατάργησις τῆς ἀκατανόητου ἀρχῆς τῆς προκαταβολῆς σοβαροῦ πρὸς τοῦ φόρου, ἐπὶ εἰσοδήματος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀγνωστον ἔαν θὰ πραγματοποιηθῇ. Ἡ ἀρχὴ αὕτη οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὴν ἰσχύουσαν εἰς τινὰς περιπτώσεις παρακράτησιν τοῦ φόρου, μὲ τὴν ὁποίαν συχνὰ συγχέεται. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν πρόκειται περὶ ὑποτιθεμένης ὀφειλῆς φόρου τοῦ ἐπομένου ἔτους ἐπὶ εἰσοδήματος τὸ ὁποῖον εἶναι ἀγνωστον ἔαν καὶ ἐν τίνι μέτρῳ πρόκειται νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἀντιθέτως εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν πρόκειται περὶ ἀναμφισβητήτως ὀφειλομένου φόρου, ἐφ' ὅσον ἡ πρόσθετος ἔχει ἤδη πραγματοποιηθῇ ἐν τῷ συνόλῳ τῆς.

Τρίτον, τὰ μὴ διανεμημένα κέρδη τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων νὰ φορολογοῦνται εἰς τὸ ἅμωσιν τῶν διανεμημένων κερδῶν, ἐφ' ὅσον διατίθενται ἀποδεδειγμένως διὰ τὴν πραγματοποίησιν νέων καὶ συγχρονισμένων ἐγκαταστάσεων.

Τέταρτον, ἡ ἀπλούστευσις τῶν φορολογικῶν δηλώσεων, ὥστε ὁ φορολογούμενος νὰ ἔχῃ ἄμεσον καὶ σαφεῖ ἐπίγνωσιν τῶν ὑποχρεώσεών του.

Πέμπτον, ἡ ὑποβολὴ ἐκ μέρους παντὸς πραγματοποιούντος αὐτεξούτου εἰσόδημα δηλώσεως, ἔστω καὶ ἀρνητικῆς. Οὕτω θὰ καταστήθῃ δυνατὸς ὁ σχηματισμὸς φορολογικοῦ ἀρχείου καὶ θὰ συνεδηγοσώμεθα πάντας τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ὑπέχμεν ἀπέναντι τῆς πολιτείας. Ὁ συνήθως προβεβλημένος ἰσχυρισμὸς, ὅτι διὰ τοῦ μέτρου τούτου θ' ἀπασχολοῦνται ὑπερβολικὰ αἱ φοροτεχνικαὶ μας ὑπηρεσίαι δὲν εὐσταθεῖ. Δὲν εὐσταθεῖ, διότι ὁ ἔλεγχος τῶν μικρῶν εἰσοδημάτων καὶ τῶν ἀρνητικῶν δηλώσεων πρέπει νὰ γίνεται διὰ δειγματοληψίας, ὅπως γίνεται εἰς ὅλας τὰς χώρας ὅπου ἰσχύει τὸ μέτρον. Τότε ἔχει μόνον δὲν θὰ ὑπάρξῃ πρόσθετος ἐργασία, ἀλλὰ καὶ αἱ φοροτεχνικαὶ ὑπηρεσίαι, ἀπαλλασσόμεναι τοῦ ἀθρόου ἐλέγχου τῶν μικροφορολογουμένων - ὁ ὁποῖος εἶναι ἀσκοπος -, θὰ ἐπιδοθῶσι εἰς τὸν ἀποτελεσματικὸν ἔλεγχον τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων.

Ἑκτον, νὰ καταργηθῶσι οἱ ἀνεξαιρέτως αἱ φορολογικαὶ ἀπαλλα-

γαί ἡ ἐξαιρέσεις, αἱ ὁποῖαι δίδουν ἀφορμὴν εἰς τὰς γνωστὰς καταχρήσεις καὶ ὑπερβολὰς. Εἰς ὅσας περιπτώσεις θεωροῦνται ἀπαραίτητοι καὶ χορηγοῦνται συμβατικῶς, ὁ φόρος πρέπει νὰ καταβάλλεται καὶ νὰ ἐπιστρέφεται ἐντὸς βραχυτάτης τακτῆς προθεσμίας, κατόπιν ὁμως ὑποβολῆς τῶν ἀπαιτούμενων δικαιολογητικῶν.

Ἐβδομὸν, νὰ συμπληρωθῶσι αἱ ἰσχύουσαι ἐκπτώσεις, διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως ἐνὸς λογικωτέρου ἀφορολογήτου ὅρου συντηρήσεως τοῦ φορολογουμένου καὶ τῶν ἐξαρτημένων ἐξ αὐτοῦ προσώπων, τῆς ἐκπτώσεως τῶν ἀπαραιτήτων ἐξόδων διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς ἐκπτώσεως τῶν δωρεῶν διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς - ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι δὲν ἐπωφελοῦνται αὐτῶν συγγενῇ τοῦ φορολογουμένου πρόσωπα.

Ὁγδοὸν, νὰ δημοσιεῖται ἐτησίως ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν φορολογουμένων μετὰ τοῦ ποσοῦ τῶν δηλομένων εἰσοδημάτων, διότι πᾶς πολίτης δικαιούται νὰ σχηματίσῃ ἰδίαν γνώμην περὶ τοῦ κατὰ πόσον οἱ ἄλλοι ἐκτελοῦν τὰς ὑποχρεώσεις των, ἔχει δὲ νόμιμον πρὸς τοῦτο συμφέρον, ἐφ' ὅσον διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποδόσεως τῆς φορολογίας δύναται νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θὰ ἐλαττωθῇ τὸ ἐπ' αὐτοῦ καταλογιζόμενον ὄφρος. Οὕτω θὰ περιορισθῇ καὶ ἡ φυσικὴ δυσφορία τῶν στερουμένων, ἐναντίον ἐκείνων μόνον οἱ ὁποῖοι δὲν συμμερίζονται τὰ κοινὰ ὄφρη ἀναλόγως τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διαθέτουν.

Ἐννέατον, τέλος, ὅπως ἡ ἐπιβαλλομένη ποινὴ φυλακίσεως εἰς τοὺς ψευδῶς δηλοῦντας μὴ ἐξαγοράζεται, οὔτε χαρίζεται.

Τὰ μέτρα ὁμως ταῦτα, εἴκαι πιθανόν, ἐὰν ἐφαρμοσθῶν ἀμέσως νὰ δυσχεράνουν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς τρεχούσης χρήσεως. Διὰ τοῦτο θὰ ἔπρεπε, ὅσα ἐξ αὐτῶν συνεπάγονται ἐλάττωσιν ἐσόδων νὰ ἐφαρμοσθῶν τμηματικῶς. Οὕτω, τὸ 1957 δυνάμεθα νὰ περιορίσωμεν τὸ ἀνώτατον κλιμάκιον τοῦ φόρου εἰς τὰ 50% δι' ἀναλόγου μειώσεως καὶ τῶν λοιπῶν κλιμάκων τῆς κλίμακος καὶ εἰς τὴν κατάργησιν τῆς προεισπράξεως τοῦ φόρου ἐντὸς πέντε ἐτῶν. Ἡ πρώτη διαρρύθμισις θὰ περιορίσῃ τὰ προϋπολογισθέντα ἔσοδα κατὰ 100 ἑκατ. καὶ ἡ δευτέρα κατὰ 150 ἑκατομμύρια.

Ἡ σχετικῶς περιωρισμένη, ἀλλ' ἀνεγκυαία, θυσία εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ὑποβληθῇ ὁ προϋπολογισμὸς εἶναι προσωρινή καὶ θ' ἀντισταθμισθῇ συντόμως μὲ ἀσυγκρίτως μεγαλύτερα ἔσοδα, διότι θὰ δώσῃ τὴν ἀπαιτούμενην εὐχέρειαν εἰς τοὺς φορολογουμένους νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ὑποχρεώσεις των. Τὸ σύνολον δὲ τῶν προτεινομένων διαρρυθμίσεων θὰ δημιουργήσῃ τὸ συναίσθημα ὅτι ἀρχίζει νὰ καθίσταται νοητὴ ἡ ἀνάγκη τῆς υπάρξεως φορολογικῆς δικαιοσύνης, ἡ ὁποία ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας εἶναι ἀνίπαρτος.

Ὅταν τέλος καταστῇ δυνατὴ ἡ ὀριστικὴ μεταρρύθμισις τῆς ἀμέσου καὶ ἐμμέσου φορολογίας, σύμφωνα μὲ τὰς γενικωτέρας οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς μας ἐπιδιώξεις, ἡ φορολογία μας εἶναι δυνατόν ν' ἀποθῇ μέσον ὀρθῆς κατανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἀποτελεσματικῶν ὀργανῶν τῆς ρυθμιστικῆς λειτουργίας τοῦ κράτους.

Π Ι Ν Α Ξ

εμφαίνων τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀναλογούντος φόρου ἀπομένον εἰσόδημα, εἰς τὰς διαφόρους χώρας.

Φορολογούμενον εἰσόδημα ¹ Δρχ.	Ἀ γ γ λ ι α		Κ α ν α δ α ς		Ἡνωμ. Πολιτεῖαι		Δουτ. Γερμανία		Γ α λ λ ι α		Ἑ λ λ α ς	
	Δρχ.	£	Δρχ.	£	Δρχ.	£	Δρχ.	£	Δρχ.	£	Δρχ.	£
170.000	2.000	134.810	1.586	152.150	1.790	149.770	1.762	127.840	1.504	158.440	1.864	130.321
255.000	3.000	174.335	2.051	219.555	2.533	217.260	2.556	177.225	2.085	226.695	2.667	180.167
340.000	4.000	208.335	2.451	282.200	3.320	282.880	3.328	223.040	2.624	289.340	3.404	223.101
425.000	5.000	238.085	2.801	338.725	3.985	345.525	4.065	268.175	3.155	350.625	4.125	261.661
510.000	6.000	263.585	3.101	390.660	5.596	405.450	5.770	312.120	3.672	405.960	4.776	298.709
595.000	7.000	284.835	3.351	439.110	5.166	463.505	5.453	354.025	4.165	459.340	5.404	334.137
850.000	10.000	340.085	4.001	580.550	6.830	623.050	7.330	474.300	5.580	618.800	7.280	433.401
1.062.500	12.501	369.750	4.350	690.625	8.125	737.375	8.675	569.500	6.700	736.355	8.663	509.821
												477.946
												117.571 ²
												161.042
												197.601
												229.786
												260.459
												289.512
												369.651
												430.133

1. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου καθοριζομένων παγίων ἐκπτώσεων.

2. Περιλαμβανομένου καὶ τοῦ προσθέτου φόρου 3% διὰ τὰ ἐκ κινητῶν ἀξιών καὶ οὐκοδομῶν εἰσοδήματα.

3. Περιλαμβανομένου καὶ τοῦ προσθέτου 7 1/2% ἐφ' ὅσον τὸ εἰσόδημα πριόρχειται ἐξ οὐκισμῶν (ἦτοι 3% πρόσθετος φόρος, 3%

δὲ ὕδατος καὶ 1 1/2% διὰ χαρτόσημον.